
PREDSTAVLJANJE OSNOVNE ŠKOLE IVANA PERKOVCA IZ ŠENKOVCA

Natalija Dujaković, Šenkovec

Na ovogodišnjoj 36. *smotri dječjeg kajkavskog pjesništva „Dragutin Domjanić“* u Sv. Ivanu Zelini stručno povjerenstvo u sastavu dr. sc. Ivo Kalinski, prof. dr. sc. Joža Skok i dr. sc. Božica Pažur, dodjeljujući prvu nagradu, prepoznalo je zalaganje i kontinuitet očuvanja kajkavske riječi u literarnim radovima učenika po kojima je škola iz koje dolazim poznata. Stoga sam dobila priliku da mnogobrojne sudionike ove hvalevrijedne smotre upoznam s radom na očuvanju zavičajnoga govora u našoj školi.

Dolazim iz OŠ Ivana Perkovca koja se nalazi u Šenkovcu. Za one koje ne znaju, Šenkovec se smjestio zapadno od Zaprešića, kako mi kažemo - *na hižnomu pragu*, na samoj granici sa Slovenijom, u dolini omeđenoj dvjema rijekama Sutlom i Savom, koje se često spominju u literarnim radovima naših učenika, kao i brojni drugi zavičajni motivi. Područje je to poznato po specifičnom govornom izričaju koji je nastao spajanjem kajkavskog dijalekta i ikavskoga govora u 16. i 17. st. Njegovanje kajkavskog ikavskog izričaja godinama je osobitost i ponos naše škole.

Potreba za očuvanjem takvog jedinstvenog govora postoji u našoj školi još od 1970. godine, kada djeluje pjesnik Stjepan Jakševac, koji je rođen u Brdovečkom Svetom Križu. Upravo njegovo djelovanje bilo je značajno u poticanju učenika i učitelja na dječje stvaralaštvo zavičajnim govorom. On je, često gostujući u našoj školi, govorio učenicima o ljepoti i melodioznosti hrvatskoga jezika, te o značajnosti njegovanja kajkavske ikavice koja je bila i njegov zavičajni govor.

Od tih početaka, otprije gotovo pet desetljeća, učenici i učitelji šenkovljanske škole nastoje od zaborava sačuvati jezično blago svog zavičaja i tako doprinijeti očuvanju vlastite jezične baštine.

Koliko se pažnje u našoj školi pridaje njegovanju kajkavskog izričaja govori i podatak da je 2000. godine u školu uveden izborni predmet *Kajkavska ikavica* kojem je zadaća bila sustavno skupljanje, sistematiziranje i izučavanje jezič-

ne građe, te poticanje učenika da se kroz različite vidove stvaralaštva izražavaju zavičajnim govorom. Tako smo unaprijedili nastavu zavičajnom komponentom, a kulturnu i jezičnu baštinu nastavili vrijedno bilježiti za buduća pokoljenja.

Kruna ustrajnog, sveobuhvatnog i sustavnog rada u nastavi zavičajnoga govora izrada je i objavljivanje Zbornika kajkavske ikavice *Donjosutlanski govor i običaji* te Rješenje Ministarstva kulture kojim je naš zavičajni govor upisan na listu zaštićenih kulturnih dobara Republike Hrvatske. Ovom prilikom svakako treba spomenuti i rad Udruge Ivana Perkovca koja je osnovana s ciljem očuvanja kajkavske ikavice i promicanja zavičajne kulturne baštine. Rezultat je rada te udruge prije dvije godine objavljen *Rječnik kajkavske donjosutlanske ikavice* u izdanju Instituta za hrvatski jezik.

Sve navedeno obvezuje učitelje naše škole da i dalje ustrajno rade na očuvanju zavičajnog govora i tako potiču svoje učenike na stvaralaštvo razvijajući u njima svijest o pripadnosti kajkavskom ikavskom identitetu, ljubav prema zavičaju, materinskoj riječi, a time i prema svojoj domovini.

Sačuvati zavičajni kajkavski govor kod učenika danas nije lako. I u našem zavičaju osjećaju se sve jači utjecaji različitih životnih okolnosti posljedica kojih je sve manji interes učenika za izražavanje pisanom riječju uopće, a posebno na narječju. Činjenica je da učenici sve manje vladaju tim govorom. Kako mi u OŠ Ivana Perkovca to ipak uspijevamo?

Danas zavičajni govor njeđujemo u okviru izvannastavne aktivnosti *Kajkavska ikavica* čija sam voditeljica u višim razredima. Svi literarni radovi kojima smo se javili na ovu smotru, rezultat su rada učenika unutar te aktivnosti. Osim toga učenici naše škole svojim kajkavskim izričajima aktivno sudjeluju u gotovo svim događanjima vezanim za javnu i kulturnu djelatnost škole, u obilježavanju značajnih datuma i godišnjica, sudjeluju u svečanostima i proslavama blagdana i praznika, na školskim priredbama, raznim smotrama, susretima i literarnim natjecanjima.

Pri tom nam pomažu navedeni Zbornik i Rječnik kajkavske ikavice čija je vrijednost u današnje vrijeme vrlo velika jer kad učenicima u njihovom stvaralaštvu ponestane riječi, uzmemo rječnik, trađimo odgovarajuću riječ, čitamo zapise i tako uspijevamo stvarati nove literarne radove.

Danas kao da nam se događa obrnuti proces. Dok smo prije aktivnost učenika usmjeravali na skupljanje i bilježenje riječi, danas kada je sve manje izvornih kajkavskih govornika, skupljenu građu koristimo kao polazište u radu. To kod djece često potakne znatiželju i interes, pa kod kuće počnu ispitivati starije ukućane, djedove i bake, susjede i znance o nekom tradicijskom običaju, blagdanu, značajnoj osobi, te ponekad uspijemo doći do nekog novog zapisa, do neke nove riječi, do izreke koju još nismo čuli i sl.

Tako, zahvaljujući između ostalog i radu unutar škole kao i velikom entuzijazmu pojedinaca u našem zavičaju (učitelja, mještana, zaljubljenika u zavičajni govor), kajkavska ikavica uspijeva i dalje živjeti usprkos tome što je posljednjih godina podložna brojnim sociolingvističkim promjenama.

Zahvaljujući i ovakvim susretima, smotrama i literarnim natjecanjima, nadam se i vjerujem da naša kajkavska ikavska riječ neće nestati *kak da ju je negdo stirau* i *kak da je h zemlu propala* - kao što se dogodilo vjetru u prvonagrađenoj pjesmi učenika 6. razreda OŠ Ivana Perkovca Karla Madyja.